

ป.ป.ช. ประจำจังหวัด

โชคสุข กรกิตติชัย

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด (คณะกรรมการ ป.ป.จ.) หรือที่เรียกกันง่าย ๆ ว่า “ป.ป.ช. ประจำจังหวัด” สืบเนื่องจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้กำหนดแผนการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 246 วรรคท้าย บัญญัติ “ให้มีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด โดยคุณสมบัตินี้ กระบวนการสรรหา และอำนาจหน้าที่ ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ซึ่งในมาตรา 2 กำหนดว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติในหมวด 9/2 กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับเป็นต้นไป

ดังนั้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จึงได้ออกระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด พ.ศ. 2555 เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 เมษายน 2556 เป็นต้นไป เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดตั้งกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัดโดยให้เป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554)

โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด (คณะกรรมการ ป.ป.จ.) จะมีจังหวัดละไม่น้อยกว่า 3 คน แต่ไม่เกิน 5 คน ประกอบด้วยประธานกรรมการ ป.ป.จ. คนหนึ่ง และกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้ผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัดทำหน้าที่เป็นเลขานุการ ป.ป.จ. มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง และจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 1 วาระไม่ได้ โดยกรรมการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์
- (2) มีความรู้ความสามารถและมีผลงานเป็นที่ยอมรับในด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (3) มีสัญชาติไทย
- (4) อายุไม่ต่ำกว่า 45 ปีบริบูรณ์

(5) รับหรือเคยรับราชการไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์หรือมีผลงานเป็นที่ยอมรับในลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือเป็นผู้ซึ่งองค์การพัฒนาเอกชนหรือองค์กรวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองและปฏิบัติงานมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยองค์การพัฒนาเอกชนหรือองค์กรวิชาชีพให้การรับรอง

(6) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(7) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(8) ติดสารเสพติดให้โทษ

(9) เป็นบุคคลล้มละลายหรือบุคคลล้มละลายทุจริต

(10) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้ว่าคดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอกการลงโทษ หรือเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือความผิดหมิ่นประมาท

(11) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ

(12) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(13) เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด (คณะกรรมการ ป.ป.จ.) มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อการป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(2) พิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(3) ตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(4) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย เว้นแต่การไต่สวนข้อเท็จจริงที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(6) กรรมการ ป.ป.จ. ต้องปฏิบัติตามนโยบายและคำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และแบบธรรมเนียมของทางราชการ

ปัจจุบันศูนย์บริหารงาน ป.ป.ช. จังหวัด (Provincial Anti-Corruption Center) มีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงเทพฯ และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ซึ่งจะแบ่งออกเป็นเขตพื้นที่ 1-9 คือ

1. สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเขตพื้นที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ประกอบด้วยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี ลพบุรี ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ)
2. สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเขตพื้นที่ 2 จังหวัดชลบุรี (ประกอบด้วยจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ปราจีนบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา และนครนายก)
3. สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเขตพื้นที่ 3 จังหวัดนครราชสีมา (ประกอบด้วยจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ยโสธร อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ)
4. สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเขตพื้นที่ 4 จังหวัดขอนแก่น (ประกอบด้วยจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ มุกดาหาร สกลนคร นครพนม อุดรธานี หนองบัวลำภู หนองคาย และเลย)
5. สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเขตพื้นที่ 5 จังหวัดเชียงใหม่ (ประกอบด้วยจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน ลำปาง น่าน แพร่ เชียงราย และพะเยา)
6. สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเขตพื้นที่ 6 จังหวัดพิษณุโลก (ประกอบด้วยจังหวัดพิษณุโลก พิจิตร สุโขทัย อุตรดิตถ์ ตาก กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุทัยธานี และเพชรบูรณ์)
7. สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเขตพื้นที่ 7 จังหวัดนครปฐม (ประกอบด้วยจังหวัดนครปฐม สมุทรสาคร กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม ประจวบคีรีขันธ์ และเพชรบุรี)
8. สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเขตพื้นที่ 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ประกอบด้วยจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ชุมพร ระนอง พังงา ภูเก็ต และภูเก็ต)
9. สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเขตพื้นที่ 9 จังหวัดสงขลา (ประกอบด้วยจังหวัดสงขลา สตูล ตรัง พัทลุง ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส)

ต่อมาได้มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ 72/2557 ลงวันที่ 27 มิถุนายน 2557 ในข้อ 3 ได้กำหนดให้การสรรหา คัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัดที่ได้ดำเนินการไปแล้วเป็นอันใช้ได้ ส่วนที่อยู่ระหว่างดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ชะลอไว้ก่อนจนกว่าจะมีประกาศเป็นอย่างอื่น ดังนั้น ในขณะนี้จึงให้ชะลอการสรรหา คัดเลือก และแต่งตั้ง ป.ป.จ. ไว้ก่อน

แต่เดิมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้มีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด แต่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ไม่ได้ระบุให้มีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัดเอาไว้ และในขณะนี้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) กำลังพิจารณาและจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้จัดส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ฉบับดังกล่าวมาให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) พิจารณา ซึ่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ดังกล่าว แบ่งออกเป็น 11 หมวด และบทเฉพาะกาล รวมทั้งสิ้น 233 มาตรา โดยได้ระบุถึงหน้าที่และอำนาจที่ต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว สุจริตและเที่ยงธรรม และในกรณีจำเป็นสามารถมอบให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีไข่ความผิดร้ายแรง หรือเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ

บางระดับ หรืออาจให้เจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. สอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ รวมทั้งยังคงให้มีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัดไว้ในบทเฉพาะกาล มาตรา 221 บัญญัติว่า “ให้กรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัดที่ได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งไว้แล้ว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ป.ป.ช. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็น ป.ป.ช. ประจำจังหวัดต่อไป จนกว่าจะครบวาระ 4 ปี นับตั้งแต่วันที่ประกาศแต่งตั้ง เว้นแต่เป็นบุคคลซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ หรือมีเหตุให้ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่” เหมือนเดิม แต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) พิจารณาแล้วเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้ อาจต้องมีการปรับปรุงเนื้อหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องทำให้นโยบายของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ให้สั้นลง เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ โดยประเด็นสำคัญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ได้ข้อสรุปเบื้องต้น คือ จะไม่มีการบัญญัติให้มี ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เนื่องจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ได้วางเจตนาของกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน คือ การกำกับและควบคุมโดย ป.ป.ช. ส่วนกลาง ที่เน้นทำเรื่องการเมืองระดับสูง

ดังนั้น ประเด็นการยุบเลิก ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งผู้ศึกษาจะนำเสนอให้เห็นข้อดีข้อเสียของ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด โดยสรุปดังนี้

ข้อดี	ข้อเสีย
<p>1. เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนมาร้องเรียนที่จังหวัดได้ ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นรวมทั้งเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนให้รู้สึกได้ว่า ได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทุจริตโดยการแจ้งเบาะแส ดูแลและตรวจสอบผู้ที่มาเป็น ป.ป.ช. ประจำจังหวัด</p> <p>2. เพื่อจะได้รับข้อมูลการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐานในพื้นที่จริง ซึ่ง ป.ป.ช. อยู่ส่วนกลาง จะไม่ได้รับรู้ข้อมูลดังกล่าว แต่เมื่อมี ป.ป.ช. ประจำจังหวัดสามารถดำเนินการเข้าไปตรวจสอบแทนได้</p> <p>3. จะเป็นกลไกช่วยงานให้กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่วนกลาง เป็นอย่างดี เนื่องจาก ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จะช่วยในเรื่องการประสานงานในการปราบปรามการทุจริตและตรวจสอบการทุจริตเรื่องทรัพย์สินต่าง ๆ</p> <p>4. ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ หรืออดีตข้าราชการที่เป็นคนในพื้นที่ ดังนั้น จะได้ในเรื่องมิติของการป้องกันการทุจริต ซึ่งจะเป็นการช่วยสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มาก</p>	<p>1. การให้มี ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในทุกจังหวัด ก่อให้เกิดการสิ้นเปลืองบุคลากรและงบประมาณ</p> <p>2. เมื่อไม่มี ป.ป.ช. ประจำจังหวัด อาจทำให้การหาข้อมูลระดับพื้นที่หรือ การตรวจสอบเชิงพื้นที่ เพื่อช่วยเหลือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่วนกลางอาจจะขาดหายไป</p> <p>3. ทำให้การแต่งตั้ง ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ก่อนหน้านั้น จะต้องถูกยกเลิกและปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบใหม่</p> <p>4. ถึงแม้การปราบปรามการทุจริตในจังหวัดจะมีความจำเป็น แต่จะเป็นปัญหาว่า ป.ป.ช. ประจำจังหวัดทำหน้าที่ในพื้นที่ไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง จะเกิดความคุ้นเคยและถูกอิทธิพลท้องถิ่นครอบงำได้</p> <p>5. อำนาจหน้าที่ของ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ไม่มีอำนาจในการไต่สวนข้อเท็จจริง แต่จะให้เป็นการอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ไต่สวนข้อเท็จจริง</p> <p>6. อาจต้องเผชิญกระแสกดดันในการทำหน้าที่ตรวจสอบการสุ่มเสี่ยงกับความเป็นกลางและความเป็นอิสระ</p>

ข้อวิพากษ์ของนักวิชาการ นักการเมือง และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการยุบเลิก ป.ป.ช. ประจำจังหวัด

ปานเทพ กล้าณรงค์ราญ ประธานคณะกรรมการวิสามัญขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้เสนอแผนการปฏิรูปกลไกในกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งในกระบวนการไต่สวนหรือสอบสวน กระบวนการฟ้องคดี และกระบวนการดำเนินคดีในชั้นศาลให้มีความรวดเร็ว คุ่มค่า บังคับใช้ได้ อย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ เพื่อจัดการกับปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ พบว่า ปัญหาการมีกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประจำจังหวัดส่งผลกระทบต่อผู้แจ้งเบาะแส ผู้ร้องเรียน ผู้กล่าวหา และผู้ให้ข้อมูล ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งจะทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และประโยชน์ทับซ้อน ขาดประสิทธิภาพ โดยเสนอให้ยกเลิกบทบัญญัติที่ให้มีการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประจำจังหวัด โดยเสนอประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) และกำหนดเวลาการปฏิรูป ระยะที่ 1 ภายในระยะเวลา 6 เดือน นับแต่เสนอแผนการปฏิรูปต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) (คณะกรรมการวิสามัญขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ, 2558, น. 34-36)

ประสาธ พงษ์ศิวกาย อดีตคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้กล่าวว่า กว่ากฎหมายลูกจะออกมา ป.ป.ช. ประจำจังหวัดคงครบวาระพอดี เท่ากับว่าถูกตัดออกไปโดยผลของกฎหมาย ในขณะที่รัฐธรรมนูญฉบับผ่านประชามติไม่มีการกำหนดเรื่อง ป.ป.ช. ประจำจังหวัดไว้ จึงไม่มีเกิดขึ้นมา โดยผลของกฎหมายรัฐธรรมนูญ เมื่อไม่มีคงไม่เสียหายอะไร เพราะมีสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ที่ทำหน้าที่หลัก คือ ป้องกัน ปราบปราม ตรวจสอบทรัพย์สิน อยู่ครบแล้ว และมีผู้อำนวยการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด โดยมีเจ้าหน้าที่ทุกด้านอีกกว่า 20 คน ทำงานอยู่ทุกแห่ง มีผู้ช่วยเลขาธิการ ป.ป.ช. ภาค คอยดูแลกลุ่มจังหวัดทั้ง 9 ภาคอยู่แล้ว อาทิ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชลบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครปฐม จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนั้น จึงไม่กระทบต่อการทำงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เมื่อมีที่เลี้ยงดูแลตามภาคอย่างนี้ หากมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนอัตรากำลังก็สามารถเกลี้ยกันไปได้ เพื่อเสริมกำลังกันเมื่อมีคดีใหญ่ ๆ ช่วยกันป้องกันและตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ไม่มีกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ก็ทำงานไปได้ ส่วนคดีใหญ่ ๆ ก็รวบรวมหลักฐานแล้วส่งมาให้ ป.ป.ช. ชุดใหญ่ในส่วนกลางพิจารณาเหมือนเดิม ซึ่งถือเป็นมาตรฐานเดียว เพราะถึงอย่างไรทุกคดีต้องกลับมาที่คณะกรรมการชุดใหญ่ ถ้าแต่ละจังหวัดทำแบบเบ็ดเสร็จ ถึงขั้นวินิจฉัยชี้มูลความผิดเลยจะกลายเป็นหลายมาตรฐาน ตรงนี้ทำถูกแล้ว อีกทั้งคณะกรรมการชุดปัจจุบันทำดีที่ได้พยายามเร่งรัดและติดตาม กรรมการมีการแบ่งงานกันลงไปดูถึงพื้นที่ให้งานเสร็จด้วยความรวดเร็วในเวลาอันสั้นถือว่ามีความผลงาน (รายงานพิเศษ: ยุบ ป.ป.ช. จังหวัด-กระทบหรือไม่, 2560)

เสรี สุวรรณภานนท์ ประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ได้กล่าวว่า ในเรื่องกฎหมาย ป.ป.ช. ต้องพิจารณาถึงภารกิจและอำนาจหน้าที่ในเรื่องสำคัญเป็นเรื่องใหญ่ ส่วนเรื่องเล็กให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ดำเนินการไป อย่างนี้ก็สามารถไม่เอา ป.ป.ช. ประจำจังหวัดได้ แต่ภารกิจนี้ เป็นการปลด

อำนาจหน้าที่ของ ป.ป.ช. ซึ่งควรจะให้มีความชัดเจน เพราะหากเกิดการทุจริตในส่วนของจังหวัดขึ้นแล้วจะเอาหน่วยงานใดมารองรับหรือรับผิดชอบ ถ้ามีเป้าหมายสำคัญเพื่อลดคดี แล้วไม่มี ป.ป.ช. ประจำจังหวัดก็พอได้ แต่หากงานยังมากอยู่แล้วไปตัด ป.ป.ช. ประจำจังหวัดออก ภารกิจ ป.ป.ช. กลางทำไหวหรือไม่ ถ้าทำไหวก็ไม่มีปัญหา แต่ที่ผ่านมานางานของ ป.ป.ช. มากจนทำไม่ทัน ทำให้คดีขาดอายุความจำนวนมาก ดังนั้น ต้องดูภารกิจ และดูเรื่องงานว่ามีมากน้อยเพียงใด และตอนนี้ในแต่ละจังหวัดมีสำนักงานอยู่ มีเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ในระดับจังหวัดอยู่ ตรงนี้ต้องให้ชัดเจน หากไม่มี ป.ป.ช. ประจำจังหวัดแล้ว สำนักงานและเจ้าหน้าที่ควรมีอยู่หรือไม่ เพราะเมื่อไม่มี ป.ป.ช. ประจำจังหวัด สำนักงานก็ควรตัดออกด้วย แต่จะมีผลกระทบกับเจ้าหน้าที่ปัจจุบันที่รับราชการอยู่ จะเอาไปไว้ที่ใด จึงต้องทำทั้งระบบไม่อย่างนั้นจะมีผลกระทบ ส่วนที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) จะวางกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน คือ การกำกับและควบคุมโดย ป.ป.ช. ส่วนกลาง ที่เน้นทำเรื่องการเมืองระดับสูงนั้น ต้องดูจำนวนมูลค่าเงิน มูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วยหรือไม่ ตรงนี้ต้องให้ชัดเจนเช่นกัน และหากยุบ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ภารกิจทั้งหมดจะไปอยู่ที่ ป.ป.ช. กลาง ดังนั้น เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ อาจแบ่งงานบางส่วนไปให้ ป.ป.ท. ทำหรือแบ่งบางส่วนไปให้ตำรวจที่ทำคดีอาญาด้วยหรือไม่ เพราะตำรวจมีฝ่ายปราบปรามการทุจริตอยู่แล้ว ซึ่งต้องแยกให้ชัดทั้งประเภทคดี โดยดูผู้กระทำความผิด อัตราโทษ และความเสียหาย หากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ยังยึดว่าไม่ควรมี ป.ป.ช. ประจำจังหวัด หลักคิด คือ ถ้าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) จะกำหนดในรูปแบบใดก็ตาม เห็นว่า

1. ป.ป.ช. ต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ต้องแก้ปัญหาเดิมที่ผ่านมา ในเรื่องคดีที่ค้างอยู่ ต้องมีกระบวนการในการดำเนินคดี ต้องรวดเร็วและไม่ให้คดีค้างคั่ง ซึ่งต้องแก้และตอบโจทย์เหล่านี้ให้ได้ รวมทั้งไม่สร้างปัญหาให้มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม เพราะแม้ไม่มี ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ป.ป.ช. กลางก็ต้องทำงานดีกว่าเดิม ซึ่งต้องหาวิธีการให้ได้ (รายงานพิเศษ: ยุบ ป.ป.ช. จังหวัด-กระทบหรือไม่, 2560)

อัยยงค์ ปาณิกบุตร นักรัฐศาสตร์อิสระ ได้กล่าวว่า ต้องการให้ ป.ป.ช. มีอำนาจมากเพียงใด จะดูเฉพาะการเมืองภาพใหญ่ หรือจะดูทุกเรื่องทุกพื้นที่ เพราะที่ผ่านมามีปัญหา เรื่องร้องเรียนค้างอยู่ในสารบบกว่า 30,000 คดี บางกรณีก็แบ่งไปให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ดูในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการระดับสูง จึงจำเป็นต้องมาตั้งโจทย์กันใหม่ว่า ขอบเขตของ ป.ป.ช. อยู่ในระดับใด แต่จากตัวอย่างดังกล่าวพบว่า หากให้มีอำนาจเหมือนเดิม เรื่องที่เก็บไว้ก็อาจมีจำนวนไม่แตกต่างจากที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม เห็นด้วยกับแนวทางการยุบหน่วยงาน ป.ป.ช. ระดับจังหวัด เพราะที่ผ่านมามีผลงานเด่นชัดเป็นที่รับรู้แก่สังคม กลายเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ จ้างคนจำนวนมากมารับเงินเดือนประจำ โดยไม่มีผลงาน บางครั้งยังอาจกลายเป็นช่องโหว่ให้เกิดการทุจริต โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นผู้มีอำนาจมีสายสัมพันธ์กันอยู่ ช่วยเหลือกันตามลักษณะสังคมระบบอุปถัมภ์ ตัวอย่างที่ชัดเจน คือ การทุจริตสอบข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดมหาสารคาม เมื่อ 2 ปีที่ผ่านมา ในฐานะที่ตนเป็นผู้ตรวจสอบตามการมอบหมายของกระทรวงมหาดไทย มีสำนวนชี้ชัดว่า ใครมีส่วนเกี่ยวข้องต้องดำเนินคดี แต่จนถึงทุกวันนี้เรื่องดังกล่าวไม่เคยคืบหน้า ขณะเดียวกันในแง่การตรวจสอบระดับจังหวัด กระทรวงมหาดไทยก็มีศูนย์ดำรงธรรม

ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดคอยทำหน้าที่รับผิดชอบ ตามคำร้องเรียนของประชาชนอยู่แล้ว มีผลงานเด่นชัด ทำให้เห็นว่าหน่วยงานตรวจสอบของสังคมไทยมีอยู่มากมายเต็มไปหมด จนเรียกได้ว่าใช้งบประมาณกันอย่างฟุ่มเฟือย แต่การทุจริตยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ส่วนเมื่อยุบ ป.ป.ช. ประจำจังหวัดไปแล้ว สำนักงาน ป.ป.ช. ที่ยังอยู่สามารถนำไปใช้ประโยชน์แก่ส่วนราชการอื่นที่ยังขาดแคลนอยู่ได้ สำหรับอำนาจหน้าที่ของ ป.ป.ช. ส่วนกลางก็จำเป็นต้องทบทวน เพราะมีอำนาจมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนทางกับที่มาที่ไม่ยึดโยงกับประชาชน ตรงจุดนี้ควรต้องพิจารณาให้มีกลไกการได้มาของกรรมการ ป.ป.ช. ที่ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม เช่น การเลือกตั้งทางอ้อม พร้อมทั้งส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างอาสาพัฒนาขึ้นมาช่วยดู ไม่ต้องใช้งบประมาณมาก จ่ายเป็นค่าเบี้ยประชุมแทนเงินเดือนประจำ ก็จะช่วยให้การตรวจสอบการทุจริตมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะอาสาเหล่านี้จะได้ทำหน้าที่ในท้องถิ่นของตัวเอง มีส่วนช่วยเหลือป้องกันการทุจริตได้อย่างดี ดังนั้น ป.ป.ช. ควรมีการทบทวนเพื่อปฏิรูปทั้งระบบไม่ใช่แค่ระดับจังหวัด แต่ต้องหมายรวมทั้งโครงสร้าง ตั้งแต่ที่มา อำนาจหน้าที่ (รายงานพิเศษ: ยุบ ป.ป.ช. จังหวัด-กระทบหรือไม่, 2560)

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด (คณะกรรมการ ป.ป.จ.) มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด เพื่อส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการ เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชนตระหนักถึงผลของการทุจริตการป้องกันการทุจริต การเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริต พร้อมเสนอมาตรการ ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ และรวบรวมพยานหลักฐานเสนอต่อ ป.ป.ช. และตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบที่ยื่นต่อ ป.ป.ช. เรามีอาจปฏิเสธได้ว่า ป.ป.ช. ประจำจังหวัดมีข้อดี คือ เป็นเครื่องมือให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดใหญ่ในการตรวจสอบท้องถิ่น ทำให้เกิดความสะดวก รวดเร็วในการสร้างการรับรู้การรวบรวมพยานหลักฐาน แต่ก็มีข้อเสีย คือ หากดำเนินการทุกจังหวัดจะเป็นภาระทั้งบุคลากรและงบประมาณ รวมทั้งต้องเผชิญกระแสกดดันในการทำหน้าที่ตรวจสอบ การสู้มเสี่ยงกับความเป็นกลางและความเป็นอิสระ

แต่ก็มีนักวิชาการบางท่านได้ให้ข้อเสนอแนะให้ปรับเปลี่ยนเป็น ป.ป.ช. เขตหรือภาค เช่นเดียวกับ 76 สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ที่รวมเป็น 9 เขตพื้นที่ แต่ความเสี่ยงก็ยังคงมี หาก “ยุบเลิก” ก็ควรมีหลักประกันและเพิ่มบทบาทโดยให้ความสำคัญกับบุคลากรที่มีอยู่เพื่อให้งานตรวจสอบของ ป.ป.ช. เข้มข้น รวดเร็ว เที่ยงธรรมมากยิ่งขึ้น จึงเห็นว่า ควรเปลี่ยนจาก ป.ป.ช. จังหวัดมาเป็น ป.ป.ช. ภาคเหมือนกับอัยการเขตหรือศาลประจำภาค ถึงแม้จะยุบเลิก ป.ป.ช. ประจำจังหวัด แต่ก็ยังคงต้องให้มีเจ้าหน้าที่ประจำเอาไว้ และควรมีให้มีคณะอนุกรรมการเพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับส่วนกลาง ซึ่งเชื่อว่าการดำเนินการในลักษณะนี้ จะลดภาระในทางงบประมาณและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานไปพร้อมกัน แต่อย่างไรก็ตาม

ต้องติดตามการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ว่าที่สุดแล้วจะบัญญัติเนื้อหาสาระเป็นอย่างไร เพื่อเสริมจุดแข็ง และแก้ไขจุดอ่อนของระบบตรวจสอบ การสร้างความโปร่งใสได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความรวดเร็ว และเป็นธรรมทั้งผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหา ขณะเดียวกันควรมีการถ่วงดุลเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ และไต่สวนผู้อื่นด้วย

บรรณานุกรม

- กม.ปราบโกงฉบับ ป.ป.ช. คุมเข้ม 'ขรก.-นักการเมือง'. (28 มกราคม 2560). **มติชน**. น. 2(กลาง). สืบค้นจาก
ฐานข้อมูล iQNewsClip
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด (ป.ป.จ.)**. (ม.ป.ป.). สืบค้น 6 มีนาคม 2560
จาก <https://www.gotoknow.org/posts/534213>
- คณะกรรมการการวิสามัญซบเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติ
มิชอบ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. (2558). **แผนการปฏิรูปของคณะกรรมการการวิสามัญ
ซบเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ**. กรุงเทพฯ: สำนักกรรมการการ 3 สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ.
- ปปช. ปรับแผนรับ รธน. (10 กุมภาพันธ์ 2560). **กรุงเทพธุรกิจ**. น. 16(บน), 14. สืบค้นจาก ฐานข้อมูล
iQNewsClip
- ปฏิรูป 'ปปช.' ปราบทุจริตยั่งยืน. (16 กุมภาพันธ์ 2560). **โพสต์ทูเดย์**. น. B5(ล่าง). สืบค้นจาก ฐานข้อมูล
iQNewsClip
- “ประกาศ คสช. ฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต” (4 กรกฎาคม 2557). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 131 ตอนพิเศษ 123 ง, น. 8-9.
- “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2550” (1 พฤษภาคม 2550). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 124 ตอนที่ 22 ก, น. 4.
- “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554” (18 เมษายน 2554). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 128 ตอนที่ 26 ก, น. 1.
- “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542”
(17 พฤศจิกายน 2542). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก, น. 1.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550” (24 สิงหาคม 2550). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 124
ตอนที่ 47 ก, น. 94.
- “ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ประจำจังหวัด พ.ศ. 2555” (11 ตุลาคม 2555). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 129 ตอนที่ 98 ก, น. 8-22.
- รายงานพิเศษ: ยุบ ป.ป.ช. จังหวัด-กระทบหรือไม่. (15 กุมภาพันธ์ 2560). **ข่าวสด**. น. 3(กลาง). สืบค้นจาก
ฐานข้อมูล iQNewsClip
- ยุบทิ้ง ป.ป.ช. จังหวัด. (9 มีนาคม 2560). **เดลินิวส์ (กรอบบ่าย)**. น. 3(บน). สืบค้นจาก ฐานข้อมูล
iQNewsClip
- ยุบทิ้ง 'ปปช.' จังหวัด 'ปราบโกง'. (9 กุมภาพันธ์ 2560). **ไทยโพสต์**. น. 1(ล่างซ้าย), 12. สืบค้นจาก ฐานข้อมูล
iQNewsClip

ศูนย์บริหารงาน ป.ป.ช. จังหวัด. (ม.ป.ป.). **เกี่ยวกับ ป.ป.ช. จังหวัด. สืบค้น 8 มีนาคม 2560** จาก

https://www.nacc.go.th/onac/ewt_news.php?nid=128

_____. (ม.ป.ป.). **โครงสร้างสำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัด. สืบค้น 8 มีนาคม 2560** จาก

https://www.nacc.go.th/onac/ewt_news.php?nid=130

_____. (ตุลาคม-ธันวาคม 2555). สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ตอนที่ 1 ความเป็นมาและภารกิจ.

สุจริตสาร, 13(45), น. 26.

_____. (มกราคม-มีนาคม 2556). สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ตอนที่ 2 การสรรหากรรมการ

ป.ป.ช.. **สุจริตสาร, 13(45), น. 27-28.**

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (มกราคม-มีนาคม 2556). สัมภาษณ์พิเศษคณะกรรมการ

ป.ป.ช. ป.ป.ช. มีคำตอบ “ก้าวต่อไป...ของ ป.ป.ช. โดยศาสตราจารย์พิเศษ วิชามหาคุณ

และท่านประสพ พงษ์ศิวกัญญ์ กรรมการ ป.ป.ช.. **สุจริตสาร, 13(46), น. 13-15.**